

Den norske Forfatterforening

2.september 2022

Kjære forfattere

Nå foreligger forslaget til ny boklov, forfatternes viktigste lov. Lovforslaget er tydelig på at formålet med loven er å ivareta forfatter- og leserinteresser og å fremme litteraturmangfold. Jeg opplever at forfatterinteressene er tydelig nedfelt i høringsnotatet. Det vitner om at forfattersiden er blitt hørt.

Kjernen i en boklov er fastpris på bøker. Fastprisen utgjør royaltigrunnlaget til forfatteren og er helt avgjørende. Ved fripris blir royaltigrunnlaget uforutsigbart i det som allerede er en uforutsigbar forfatterøkonomi.

Det har festa seg en forestilling om at fastpris på bøker betyr høy utsalgspris i fastprisperioden. Det stemmer ikke. I land med fripris på bøker ser en faktisk at den gjennomsnittlige bokprisen kan bli høyere ved frie priser enn ved faste. I tillegg har friprisen en polariserende effekt ved at bestselgerne selges i enda større volumer.

Høringsfristen er 18. november, og vi er godt i gang med å jobbe med Forfatterforeningens hørings svar. Det å få på plass en best mulig boklov er et høyt prioritert arbeid, og Forfatterforeningen har allerede gjennomført og avtalt flere politiske møter og jobber med å forankre også ovenfor andre relevante aktører hva som vil fremme og ivareta forfatter- og leseinteresser, i tråd med lovens formål.

I tida fremover vil vi forsøke å legge ut informasjon om forslaget til boklov og begreper i lov og høringsnotat, og våre refleksjoner rundt disse. Det vi foreløpig har lagt ut, ligger her: [Bokloven kjapt forklart](#)

Høringsnotatet ligger i sin helhet her: [Høringsnotat forslag til ny boklov](#)

Bildet: Kriznik og Øy etter boklovsmøtet med Åse Kristin Ask Bakke, Arbeiderpartiets medlem i familie- og kulturkomiteen.

Forfatterforeningen var tilstede under Arendalsuka, og rigga til debatten *Sterkere tilbake! Hvordan styrke kunstens posisjon og kunstneres virke* [Sterkere tilbake! Hvordan styrke kunstens posisjon og kunstneres virke](#) sammen med Kunstnernetverket. I debatten bidro Tage Pettersen, H, første nestleder familie- og kulturkomiteen, Odin A. Bohmann, AP, statssekretær KUD, Kathy Lie, SV, medlem familie- og kulturkomiteen, Åslaug Sem-Jacobsen, SP, andre nestleder familie- og kulturkomiteen, Grunde Almeland, V, leder familie- og kulturkomiteen. Sosiale rettigheter sto sentralt i debatten, og alle debattantene var tydelige på at sosiale rettigheter for kunstnere måtte styrkes.

15. september arrangerer Kunstnernetverket, Kritikerlaget, LOs forbund for kunst og kultur, og Norsk journalistlag seminar om sosiale rettigheter for selvstendig næringsdrivende. Nestleder i Forfatterforeningen, Amalie Kasin Lerstang, som medlem i Kunstnernetverkets utvalg for trygd og

pensjon, har vært aktiv i planlegginga av seminaret og styret i Forfatterforeningen er tilstede, og deltar. Mer informasjon om seminaret blir lagt ut på nettsiden.

12. og 13. september er det de skjønnlitterære skribentorganisasjonene i Norge sin tur til å arrangere Nordisk forfatter- og oversetterråd (NFOR), som er et råd der representanter for de nordiske skribentorganisasjonene møtes til seminar annethvert år og samler oversikt over vilkårene for litteratur i de nordiske landene. Forfatterforeningen er, sammen med Norske Barne- og Ungdomsbokforfattere og Norsk Oversetterforening, ansvarlig for årets seminar og på programmet for de to dagene står digitalmarkedsdirektivet, det norske forslaget til ny boklov, og tilgangen til lydbøker i bibliotek. Seminaret gjennomføres med støtte fra Kopinor.

Bokhøsten er i gang, og flere forfattere deltar på ulike opplegg, enkelte forventes å jobbe gratis og andre igjen møter forventninger om at de skal gi fra seg skjønnlitterære utdrag til tidsskrift og ukeblad uten honorar, som dette eksempelet viser: [Ukeblader vil ikke betale for noveller](#)

Forfatterforeningen har, i samarbeid med Forfattersentrum, intensivert arbeidet mot gratisarbeid. Forfatteres økonomi er fra før pressa, og desto mer nå med de økte prisene på varer og strøm. Forfattere skal på ingen måte forventes å jobbe gratis. I Danmark har forventningen om gratisarbeid fått en del oppmerksomhet i media, og leser en resultatene av Dansk Forfatterforenings spørreundersøkelse publisert nå i juni, kan medieoppmerksomheten se ut til å ha virket oppdragende på bransjen. Undersøkelsen viser ellers de samme tendensene som vi opplever her. Arrangører begrunner i Danmark, som i Norge, ubetalt oppdrag med å hevde at oppdraget fungerer som reklame. Vi vet at det ikke har vært uvanlig at forfattere gjester ulike bokhandlere over flere dager som en del av markedsføringen av boka uten å få betalt. Men hvorfor skal alle rundt ha betalt, men ikke forfatteren? Og hva gjelder benyttelse av tekstutdrag, så vil jeg minne om at det er hjemlet i normalkontrakten at forfatter kan si nei om vederlaget er lavere enn det som må antas å være rimelig. Forfatter kan benytte vernet i normalkontrakten og si nei til publisering, tross forlagets samtykke.

Send oss i foreningen veldig gjerne en e-post om du er blitt, eller blir forespurt om slike gratisoppdrag.

Noe av det vi i sekretariatet har brukt mye tid på gjennom dette året, er gjennomgang av forfatteres royaltyoppgaver og samtaler med Forleggerforeningen etter oppdagelsen av enkelte forlags praksis med å sette ned royalty for bøker solgt på Mammut, uten at bestemmelsene om realisasjon i normalkontrakten kan sies å være oppfylt. Dette har vært en lang prosess, og vi håper nå å lande noen prinsipper med Forleggerforeningen som skal smalne rommet for å benytte nedsatt royalty og tydelig understreke at realisasjon er et unntak.

Nå har flere forfattere mottatt e-post om mammutsalget for 2023. I e-poster vi har sett vises det til at forlaget ikke kan redegjøre for betingelsene på grunn av samtale med forfatterforeningen. Men: Det er fullt mulig for forfatter å stille krav om full royalty for å si ja til Mammut. De fleste forlag har dessuten aldri senket royalty på Mammut.

Som jeg nevnte før sommeren, så bor det nå en forfatter som ikke kan vende tilbake til sitt hjemland, i Forfatterforeningens Berlin-leilighet. Av sikkerhetshensyn nevner jeg ikke forfatterens navn her. Men jeg er glad for at vi kan følge opp årsmøtevedtaket der Forfatterforeningens medlemmer

uttrykte et klart ønske om «å stille leiligheten i Berlin til disposisjon for forfattere på flukt som følge av krigen.» Forfatteren vil bo i leiligheten til foreningen ut året, og det ser nå ut til å ordne seg også i fortsettelsen med et residensopphold gjennom Pen, Berlin.

Den ene av de to belarusiske vinnerne av Forfatterforeningens yringsfrihetspris (2020), Dmitri Strotsev, var forrige uke i Oslo i forbindelse med et oppdrag på Møllebyen litteraturfestival i Moss. Elin Øy og jeg møtte Dmitri Strotsev og oversetter Marina Hobbøl til lunsj.

15. og 16. september møtes styremedlemmene i Den norske Forfatterforening til styremøte og styreseminar. På agendaen står blant annet boklov og sosiale rettigheter. Styret vil gjerne ha innspill fra medlemmene, så er det noe du ønsker å formidle, send en e-post til post@forfatterforeningen.no

Benytt den samme e-post adressen dersom du har innspill til kandidater til ulike verv – styret, opptakskomiteen, Det litterære Råd eller desisor-vervet. Valgkomiteen skal ha sitt første møte 26. september.

Ellers så vil jeg oppfordre dere til å følge med på nettsiden til Forfatterforeningen, den oppdateres kontinuerlig. Og avslutningsvis: Sett av datoen for høstens medlemsmøte den 5.november.

God september!

Vi høres, vennlig hilsen Heidi Marie